

2022-02-15

Dnr: KS 2022/11

Handläggare
Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare
Kommunstyrelsen

Förslag till Anvisningar budget 2023, ekonomisk plan 2024-2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom upprättat förslag till Anvisningar budget 2023, ekonomisk plan 2024-2025.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret har, på uppdrag av kommunstyrelsens ordförande, upprättat anvisningar och planeringsramar för budget 2023 och ekonomisk plan 2024-2025. Förslaget innehåller anvisningar för nämndernas arbete med Mål- och resursplan 2023-2025 samt ekonomiska förutsättningar för perioden 2023-2025.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsens budgetberedning.

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Bilagor

Anvisningar: Budget 2023, Ekonomisk plan 2024-2025, Förslag till kommunstyrelsen 2022-02-24

Omvärldsanalys 2023-2025

Sändlista

Samtliga nämnder

Anvisningar: Budget 2023 Ekonomisk plan 2024-2025

Förslag till Kommunstyrelsen 2022-02-23

ANVISNINGAR FÖR BUDGET 2023 EKONOMISK PLAN 2024-2025

Ekonomistaben har, enligt uppdrag, upprättat anvisningar och planeringsramar för budget 2023 och ekonomisk plan 2024-2025. Kommunstyrelsen ställer sig bakom upprättat förslag.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	sidnr
1. SAMHÄLLSEKONOMISK BAKGRUND	3
1.1 Samhällsekonomi	3
1.2 Kommunernas ekonomi	3
1.3 Styrande för kommunerna	4
2. BEFOLKNING	5
3. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2023	6
3.1 Inriktningsmål för ekonomin	6
3.2 Vänersborgs kommuns inriktningsmål 2022-2024	6
3.3 Anvisningar till förväntade resultat	7
3.4 Krav på god ekonomisk hushållning – ekonomisk balans	7
3.5 Bokslut 2021 och budget 2022	8
3.6 Hantering av kommunens pensionsåtagande	8
3.7 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2023-2025	8
3.8 Nämndernas nettobudgetramar inför 2023	9
3.9 Investeringsbudget 2023-2025	12
3.10 Direktiv	13
3.11 Resultatkalkyl 2023-2025	14
4. ÖVRIGA ANVISNINGAR	15
4.1 Driftbudget	15
4.2 Inlämning av mål- och resursplan	15
4.3 Investerings- och exploateringsplan	16
4.4 Samverkan i samband med budgetarbetet	17
5. TIDSPLAN FÖR DET FORTSATTA BUDGETARBETET	18
BILAGOR	
Bilaga 1. Budgetramar per nämnd	
Bilaga 2. Anslagsbindningsnivåer	
Bilaga 3. Riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Mål- och resursplan 2022-2024	

1. SAMHÄLLSEKONOMISK BAKGRUND

Här presenteras en lägesrapport om hur ekonomin ser ut idag, men också en bedömning om hur det kan tänkas se ut de närmaste åren. Det grundar sig på SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) prognoser i ekonomirapporten och cirkulär från december 2021. Coronapandemins utveckling påverkar fortfarande den ekonomiska utvecklingen vilket innebär att prognoser och scenarier om ekonomin är väldigt osäkra.

1.1 Samhällsekonomi

SKR skriver i sin rapport från december 2021 att konjunkturen återhämtar sig snabbt under 2021 och 2022 trots flera bakslag till följd av pandemin. Prognoserna innebär höga tillväxttal för BNP och arbetade timmar. Därmed ökar skatteunderlaget starkt dessa år. Förstärkningen på arbetsmarknaden släpar dock efter. Det beror till stor del på att många arbetslösa har varit utan jobb en lång tid, eller tillhör andra grupper med svag ställning på arbetsmarknaden.

För åren 2023-2025 gör SKR ett scenario där de utgår från att arbetsmarknaden når konjunkturrell balans 2023 och sysselsättningen därefter följer arbetskraftsutbudets utveckling. Det betyder att arbetade timmar inte ökar lika snabbt som under den nu pågående konjunkturuppgången samtidigt som den stramare arbetsmarknaden beräknas medföra snabbare löneökningar. Den sammantagna effekten på löneinkomsterna är att ökningstakten avtar och därav följer att även skatteunderlaget växer i långsammare takt.

Tabell: Nyckeltal för den svenska ekonomin, procentuell förändring

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP	-3,1	4,6	3,3	1,6	1,4	1,8
Arbetade timmar	-3,8	1,7	3,2	1,2	0,7	0,8
Arbetslöshet	8,8	8,9	8,2	8,1	7,8	7,6
Timlön, konjunkturlönestatistik	2,1	3,0	2,4	2,5	2,6	3,0
Konsumentpris, KPI	0,5	2,1	2,2	1,9	2,3	2,4
Skatteunderlag	2,1	4,6	3,5	3,7	3,4	3,7

1.2 Kommunernas ekonomi

Pandemin medför fortfarande stora omställningar av kommunens verksamheter och påverkar kommunernas ekonomiska läge. Under 2020 och 2021 befarades minskade skatteintäkter och staten hanterade kommunernas försämrade läge dels med rekordstora statsbidrag och dels med åtgärder för att påverka sysselsättningen positivt. Det gjorde att skatteunderlaget dämpades mindre än vad som befarades och kommunsektorn visar rekordresultat 2020 och 2021. Även 2022 ser ekonomin förhållandevis bra ut. Statens åtgärder fortsätter bland annat med stora statsbidrag och sysselsättningen vänder något uppåt. Från 2023 minskas dock statsbidragen med sammanlagt 3,5 miljarder kronor då staten fasar ut Coronastödet. För Vänersborg innebär det -13 mkr. Då skatteintäkterna inte ser ut att utvecklas så positivt att det möter de minskade statsbidragen innebär det ökad belastning på kommunens ekonomi från 2023 och framåt.

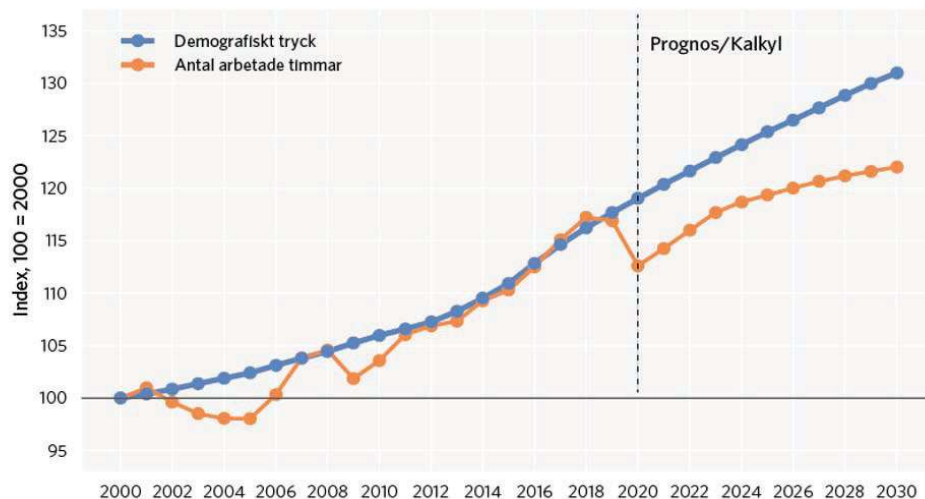
Ytterligare en faktor som påverkar kommunernas ekonomi 2023 är det nya pensionsavtalet, AKAP-KR, som beslutades om i slutet av december 2021. Det nya avtalet bedöms innebära kraftigt ökade pensionskostnader från och med 2023. För Vänersborg kan det handla om 35 mnkr i ökad pensionskostnad.

1.2.1 Det demografiska trycket fortsätter

Den demografiska utmaningen beror något förenklat på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Även om befolkningsprognoserna reviderats ned till följd

av bland annat pandemin väntas de demografiska behoven öka snabbare än sysselsättningen. Sammantaget ökar behovet av de resurser som krävs för att upprätthålla välfärden på dagens nivå snabbare än skatteintäkterna. Kraven på kvalitet och välfärd kommer inte att minska. Det kommer att ställa krav på effektiviseringar och besparingsplaner.

Diagram: Utveckling av sysselsättning (timmar) och demografiskt tryck Källa: SKR

1.3 Styrande för kommunerna

1.3.1 God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans

God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans regleras i kommunallagen och innebär att kommunen måste upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Kommunen måste också ha reserver för att kunna möta oförutsedda kostnadsökningar, minskade intäkter och behov av ytterligare investeringar. Med god ekonomisk hushållning menas också att dagens medborgare finansierar sin egen kommunala välfärd och inte skjuter upp betalningen till kommande generationer. Kommunen har fastställt mål och riktlinjer kring god ekonomisk hushållning.

1.3.2 Information om vissa statsbidrag 2022

Utöver kommunens budget finns det en mängd statsbidrag som nämnderna ansöker/rekvirerar själva. En del bidrag är riktade och en del är generella men det är ändå nämnderna som hanterar dem direkt och de ingår inte i kommunens budget. Ofta sker det förändringar från statens sida kring de här bidragen vilket påverkar nämndernas planeringsförutsättningar. Nedan följer en redogörelse för några av dessa statsbidrag och de besked vi kan utläsa om dem just nu.

Från och med 2021 avsatte staten 4 miljarder kronor till äldreomsorgen i ett permanent statsbidrag. Vänersborgs kommun fick 17 mnkr under 2021 och beräknas få det även 2022. Det är dock oklart om regler och rekvisitionsförfarande kommer att förändras inför 2023. Staten fortsätter att satsa pengar på äldreomsorgslyftet. Socialförvaltningen fick ca 6-7 mnkr under 2021 och 2022. För år 2023 är det oklart hur stor del Vänersborg kan få av bidraget. Staten avsätter statsbidrag till kommunerna för fler sjuksköterskor och färre timanställda. Socialförvaltningen fick ca 13 mnkr 2022 men det är oklart vad som gäller för 2023.

Den s.k. skolmiljarden, som gav Vänersborgs kommun 4,9 mnkr under 2021 och 5,4 mnkr 2022, upphör från och med 2023. Bland övriga riktade statsbidragen kan nämnas att staten slår samman statsbidraget till mindre barngrupper i förskolan med statsbidraget till kvalitet i förskolan. Sammanslagningen gäller redan från 2022 och innebär ett minskat bidrag till barn- och utbildningsnämnden, från 18 mnkr till 7 mnkr.

2. BEFOLKNING

Under våren 2021 har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en befolkningsprognos. Den grundar sig bland annat på en ökning av bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar, vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. Prognosen sträcker sig över tio år. Flera tabeller för olika behov är framtagna.

Nedan redovisas befolkningsförändringar i olika åldersintervall av en växande befolkning i kommunen:

Ålder	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Förändring
0-5	2 727	2 746	2 792	2 832	2 849	2 893	2 902	2 933	2 968	3 007	3 056	12%
6-12	3 401	3 424	3 425	3 453	3 513	3 572	3 643	3 665	3 700	3 745	3 765	11%
13-15	1 473	1 506	1 544	1 583	1 616	1 593	1 561	1 580	1 620	1 627	1 636	11%
16-18	1 392	1 417	1 437	1 519	1 554	1 585	1 616	1 640	1 615	1 587	1 607	15%
20-29	4 779	4 827	4 916	5 032	5 113	5 169	5 221	5 251	5 284	5 322	5 377	13%
30-39	4 692	4 827	5 021	5 227	5 399	5 509	5 569	5 638	5 653	5 650	5 648	20%
40-49	4 502	4 496	4 451	4 491	4 551	4 619	4 724	4 783	4 929	5 080	5 210	16%
50-59	5 237	5 283	5 342	5 299	5 252	5 183	5 078	5 002	4 946	4 912	4 904	-6%
60-69	4 627	4 614	4 635	4 721	4 808	4 919	5 040	5 085	5 151	5 169	5 183	12%
70-79	4 292	4 323	4 318	4 310	4 278	4 206	4 170	4 195	4 160	4 191	4 224	-2%
80-89	2 099	2 127	2 203	2 294	2 391	2 513	2 586	2 666	2 760	2 781	2 814	34%
90-w	403	400	406	413	418	424	437	451	450	472	496	23%
Summa	39 624	39 985	40 487	41 175	41 745	42 182	42 547	42 893	43 240	43 540	43 915	11%

Prognosresultatet kan sammanfattas enligt följande:

- Antalet invånare beräknas öka varje år och sammanlagt är ökningen 3 330 personer från 2020 till 2030 eller knappt 1 % per år. Det motsvarar de senaste årens ökningstakt. De flesta åldersgrupperna ökar.
- Antalet barn och ungdomar i grupperna 0 - 15 år ökar med i genomsnitt 86 personer per år. Detta är kopplat till att prognosen är baserad på ett ökat bostadsbyggande av småhusområden under perioden.
- Stora ökningar sker i de äldre åldersgrupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med 808 personer fram till år 2030.

3. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR INFÖR 2023

3.1 Inriktningsmål och riktlinjer för ekonomin och god ekonomisk hushållning

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål och riktlinjer för verksamheten för god ekonomisk hushållning. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för ekonomin. God ekonomisk hushållning innebär att såväl kommunens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås samt att riktlinjerna följs.

Förslag om finansiella mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning läggs till kommunfullmäktige i samband med förslag om mål- och resursplan 2023-2025 i juni 2022. Kommunfullmäktiges riktlinjer i mål- och resursplan 2022-2023 framgår i bilaga 3.

3.2 Vänersborgs kommuns inriktningsmål för perioden 2022-2024

I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Våra invånare ges lika möjligheter att forma sin framtid, där lokala skillnader utifrån livssituation, boendep plats och ekonomi utjämnas. Den sociala inkluderingen medför att invånarna kan påverka och delta i samhället oavsett bakgrund, där olika insatser riktas beroende på skillnader i olika boendedelar. Kommunens verksamheter arbetar, i samverkan med fler organisationer, för att minska effekterna av socioekonomiska faktorer, där ett rättighetsbaserat perspektiv ger möjlighet till utbildning, bostad och arbete.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Barn och unga ges goda framtidsmöjligheter där skolan erbjuder individuellt stöd och förebyggande insatser. Kommunens olika verksamheter arbetar för att främja faktorer som påverkar skolresultat såsom arbetsmiljö, fysiska miljöer, hemförhållanden, fritidsmöjligheter och stöd i unga år. Fullföljda studier ökar möjligheterna att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och att nå egenförsörjning.

Enklare och kortare vägar att starta och etablera företag

Företag i Vänersborgs kommun får ett gott bemötande där entreprenöriellt företagande välkomnas. Det är enkelt att få kontakt med kommunen, och den digitala servicen leder till effektivare flöden inom och mellan olika förvaltningar. Näringslivet möts av en lyhörd förvaltning och effektiva beslutsvägar. Företag i kommunen ges möjligheter att expandera, där kommunen kan bistå med tillgänglig mark och lokaler när nya och befintliga företag vill verka och etablera sig i kommunen.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Den ekologiskt hållbara kommunen bidrar till att vårda våra resurser för nuvarande och framtida invånare. Kommunens Miljöprogram 2030 värnar om hela den geografiska kommunen, och ökad kunskap hos invånarna underlättar för klimatvänliga val. Nya klimatsmarta lösningar och teknisk innovation leder till minskad miljöpåverkan såsom fossiloberoende, hållbar konsumtion, upphandling och inköp. Miljöperspektivet beaktas vid kommunens beslutsfattande och olika former av samverkan.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet

Brukare och invånare möts av en hög tillgänglighet, där kommunens verksamheter håller en god kvalitet och effektivt använder invånarnas skattemedel. Våra brukare är nöjda med den välfärd vi levererar. Kvalificerad personal leder till en god kvalitet i våra verksamheter, där innovation och teknik bidrar till att effektiviteten är hög.

Sjukfrånvaron bland våra medarbetare ska minska

Friska medarbetare bidrar till en mer hållbar arbetsmiljö och ekonomi. I Vänersborgs kommun upplever medarbetarna delaktighet och förståelse för sitt uppdrag och sin roll. Med en engagerad personal trivs många med sin arbetsplats och kommunen anses vara en attraktiv arbetsgivare. Tillsammans med ett tryggt och stabilt ledarskap så bidrar förutsättningarna till en lägre sjukfrånvaro.

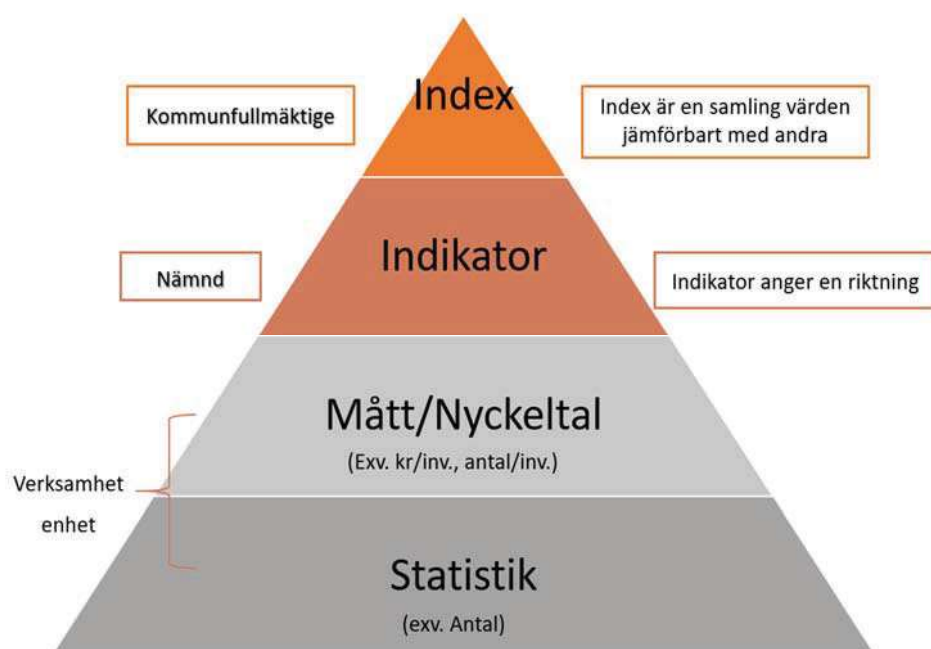
Ansvariga nämnder per inriktningsmål:

Inriktningsmål	BUN	BN	KS	KFN	MHN	SBN	SN	ÖFN
I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	X	X	X	X		X	X	X
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	X		X	X		X	X	
Enklare och kortare vägar att starta och etablera företag		X	X		X			
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	X	X	X	X	X	X	X	X
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet	X	X	X	X	X	X	X	X
Sjukfrånvaron bland våra medarbetare ska minska	X	X	X	X	X	X	X	X

3.3 Anvisningar till förväntade resultat

Nämnderna ska formulera förväntade resultat utifrån kommunens inriktningsmål. De förväntade resultaten bör utgå ifrån vedertagna indikatorer eller index, som möjliggör jämförbarhet över tid och med andra kommuner.

De förväntade resultaten ska formuleras som SMARTA (specifika, mätbara, attraktiva, realistiska, tidsatta och accepterade) och utgå från den specifika indikator eller index som ska mäta måluppfyllelse. Lokala mått som saknar jämförbarhet ska undvikas på politisk nivå.

Nämnderna ska, utifrån anvisad budgetram, ta fram förväntade resultat till de inriktningsmål som kommunfullmäktige ålagt dem. Utöver ovan angivna anvisningarna om de förväntade resultatens formuleringar, ska nämnderna utgå ifrån inriktningsmålen beskrivningar, se avsnitt 3.2.

3.4 Krav på god ekonomisk hushållning - ekonomisk balans

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning och redovisa ekonomisk balans. Föreskrifterna i kommunallagen om balanskrav innebär i korthet att årsbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Kommunen kan fastställa en budget som inte är i balans, om det föreligger synnerliga skäl. Om årets resultat i årsredovisningen är mindre än noll kronor, ska det negativa resultatet regleras och det egna kapitalet

återställas senast tre år efter att det negativa resultatet uppkommit. Vid underskott ska en åtgärdsplan upprättas som anger hur det egna kapitalet ska återställas. Fullmäktige har möjlighet att besluta att inte reglera ett negativt resultat, om det uppkommit till följd av orealiserade förluster i värdepapper.

Regelverket kring balanskravet kan öppna upp för möjligheten att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv. Vänersborgs kommuns riktlinjer för den kommunala resultatutjämningsreserven innebär att avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen. Resultatutjämningsreservens storlek maximeras till 50 mnkr och den kan disponeras i samband med budget/bokslut för att täcka underskott som uppstått på grund av lågkonjunktur. Kommunstyrelsen lämnar förslag antingen till kommunfullmäktige i årsredovisningen eller i budgetanvisningarna avseende avsättning och eventuell disposition av resultatutjämningsreserv.

3.5 Bokslut 2021 och budget 2022

I 2021 års preliminära bokslut redovisas en förbättring av eget kapital med 185 mnkr, vilket är 142 mnkr bättre än budget. Nämndernas resultat är sammanlagt 67 mnkr bättre än budget, skatteintäkter och generella statsbidrag visar överskott om 58 mnkr, centralt budgeterade verksamhetskostnader 9 mnkr och finansnettot 8 mnkr.

I 2022 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +40 mnkr. För att uppnå 2-% målet ska resultatet vara minst 55 mnkr. Soliditeten (inklusive kommunens hela pensionsåtagande) är 2022 budgeterad till 21 %, vilket är lägre än 2021. Det innebär att målet om förbättrad soliditet uppnås 2022.

Nämndernas budgetramar justerades i budget 2022. Medel för att finansiera effekter av 2022 års löneavtal budgeterades centralt. Ettårsanslagen från budget 2021 togs bort. Nämnderna har justerats för höjda hyror (som en konsekvens av införandet av komponentredovisning). I övrigt justerades nämndernas budgetramar 2022 sammantaget med +34,3 mnkr enligt följande: Barn- och utbildningsnämnden +9,2 mnkr, kommunstyrelsen +1,6 mnkr, kultur- och fritidsnämnden +4,2 mnkr, miljö- och hälsoskyddsnämnden 0,6 mnkr, revisionen + 0,2 mnkr, samhällsbyggnadsnämnden +1,5 mnkr, socialnämnden +16,0 mnkr i ettårsanslag och valnämnden 1,0 mnkr i ettårsanslag.

3.6 Hantering av kommunens pensionsåtagande

Kommunerna redovisar pensionskostnaderna enligt den s.k. blandmodellen, vilket i korthet innebär att:

- Pensionsskulden, intjänad t.o.m. 1997-12-31, redovisas som en ansvarsförbindelse.
- Fr.o.m. 1998 redovisas intjänad pension inklusive löneskatt som en avsättning i balansräkningen respektive, kostnad i resultaträkningen och ränteuppräknas.
- Sedan 2006-01-01 gäller pensionsavtalen KAP-KL/AKAP-KL. Jämfört med det tidigare pensionsavtalet ökar den avgiftsbestämda delen och den förmånsbestämda delen minskar. Avtalets förmånsbestämda del är nu kopplad till inkomstbasbeloppet. Det innebär att den är förankrad till löneutvecklingen i ekonomin och har samma "golv" som "taket" i det allmänna pensionssystemet.

3.7 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2023-2025

Inför arbetet med budget för 2023 har gällande mål- och resursplan stämts av mot SKR:s prognoser över förväntad utveckling av skatteunderlaget. Bedömningen av inkomstutvecklingen har sedan kompletterats med uppdaterade bedömningar över såväl inflation som lönekostnadsutveckling. Av tabellen nedan framgår övergripande förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen som budgetanvisningarna för planperioden 2023-2025 nu baserar sig på.

Tabell: Ekonomiska förutsättningar inför 2023

Underlag	2021	2022	2023	2024	2025
Skatteberäkning	4,6 %	3,5 %	3,7 %	3,4 %	3,7 %
Inflationskompens.	1,9 %	1,5 %	1,9 %	2,3 %	2,4 %
Internränta	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %

Skatteintäkternas/generella statsbidrags uppräknings mellan åren baserar sig på en prognos från SKR 2021-12-16. Prognosen är minskad med 250 kr/invånare per år.

Inflationen prognostiseras till 1,9 %. I ramarna för 2023 har kostnadsbudgeten liksom intäktsbudgeten för respektive nämnd räknats upp med 1,9 %.

Löneutvecklingen under 2023 prognostiseras till 48 mnkr. Under 2022 beräknas löneutvecklingen till 59 mnkr. Nämndernas budgetramar inför 2023 är baserade på 2021 års lönenivå. Dessa får senare kompletteras med tillkommande kostnader för löneavtal under 2022-2023 inom ramen för centralt avsatta budgetmedel i mål- och resursplan.

Internräntan är oförändrad 1,0 % i ramsättningen.

Personalomkostnadspålägget är sänkt till 39,25 %.

3.8 Nämndernas nettobudgetramar inför 2023

I början av februari hade **budgetberedningen två dagars överläggningar med nämndernas presidier**. Den första dagen var även fackliga företrädare inbjudna. Vid presidieöverläggningarna den första dagen utbyttes information om bokslut 2021, budget 2022 och budgetförutsättningar inför 2023. Dag två skedde en uppdragsdialog kring kommunens inriktningsmål och förväntade resultat. Syftet med dagarna var att ge en helhetsbild och ett gemensamt underlag inför arbetet med mål- och resursplan 2023-2025.

Som en konsekvens av införandet av **komponentredovisning** i budget 2019 ökar samhällsbyggnadsnämndens kapitalkostnader för fastighetsunderhåll. De förhyrande nämnderna kompenseras därför med sammanlagt 800 tkr för höjda hyror. Även kostnaden för underhåll av gator ökar och samhällsbyggnadsnämnden kompenseras för höjningen med 200 tkr. Motsvarande justering gjordes från och med budget 2019 då komponentredovisning infördes, och kommer att göras även i budget för kommande år.

Staten har **justerat de generella statsbidragen** i anslaget för kommunalekonomisk utjämning enligt den s.k. finansieringsprincipen. Principen innebär att kommuner och regioner inte ska behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera nya statliga uppgifter. Kommunens s.k. statsbidragspåse justeras med sammanlagt 6 521 tkr netto i budget 2023 vilka fördelas till de nämnder som är berörda av de nya eller minskade uppdragen enligt nedan:

Justeringar i statsbidragspåsen 2023	Tkr
Barn- och utbildningsnämnden:	2 584
-utökad undervisningstid	835
-deltagande i förskola	159
-allsidig social sammansättning	119
-stärkta skolbibliotek	80
-extra studiestöd utökad lovskola	915
-nationella prov	477

Justeringar i statsbidragspåsen 2023	Tkr
Kommunstyrelsen:	1 352
-kommuner mot brott	398
-planering etc gymnasier utbildning	636
-ämnesbetyg implementering	80
-validering nationell struktur (komv)	239

Justeringar i statsbidragspåsen 2023	Tkr
Socialnämnden:	2 584
-föräldrastödsprogram	755
-fast omsorgskontakt	2 584
-stärkt rätt till assistans	-755

Mot bakgrund av KSAU:s budgetberedning justeras nämndernas budgetramar enligt följande:

Barn- och utbildningsnämndens budgetram 2023 fastställs till 885 342 tkr. Jämfört med budget 2022 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 5 127 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 544 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 4 238 tkr. Budget om 1 483 tkr, för fackliga kostnader, överförs till kommunstyrelsen, personalkontoret.

I budget 2022 tillfördes nämnden 6 900 tkr till ökad hyreskostnad för Öxnered skola som planeras stå klar sommaren 2022. I budget 2023 tillförs ytterligare 6 900 tkr för att nå helårseffekt. Ramen utökas med 2 584 tkr för utökade verksamheter som följer av statens tillskott i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Under 2022 fick nämnden ett tillfälligt anslag om 2 000 tkr till grundsärskolan då elevantalet ökat. Från och med budget 2023 tillförs nämnden motsvarande summa i ramökning. Under 2022 fick nämnden ett tillfälligt anslag om 3 000 tkr till elever i grundskolan med behov av särskilt stöd. Från och med budget 2023 tillförs nämnden motsvarande summa i ramökning.

Byggnadsnämndens budgetram 2023 fastställs till 17 149 tkr. Inflationsuppräknigen minskar ramen med 149 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 166 tkr. Till kommunstyrelsen överförs 605 tkr då tjänst för översiktsplanering mm. flyttas till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges budgetram 2023 fastställs till 2 487 tkr. Inflationsuppräknigen minskar ramen med 14 tkr.

Kommunstyrelsens budgetram 2023 fastställs till 429 295 tkr. Jämfört med budget 2022 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 6 692 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 72 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 499 tkr. Det tillfälliga anslaget under 2022 om 500 tkr till åtgärder för att minska sjukfrånvaron tas bort.

Från Valnämnden återförs 1 000 tkr till kommunstyrelsens förfogandeanslag då det var ett tillfälligt anslag till valnämnden under valåret 2022. Från förfogandeanslaget omfördelas 2 000 tkr till barn- och utbildningsnämnden för fler elever inom grundsärskolan. Ytterligare 3 000 tkr omfördelas från förfogandeanslaget till barn- och utbildningsnämnden till elever i behov av särskilt stöd i grundskolan. Ramen utökas med 1 352 tkr för utökade verksamheter som följer av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen.

Från barn- och utbildningsnämnden överförs 1 483 tkr till kommunstyrelsen, personalkontoret. Det avser fackliga kostnader. Från byggnadsnämnden överförs 605 tkr då tjänst för översiktsplanering mm. flyttas till kommunstyrelsen. Till kultur- och fritidsnämnden överförs 57 tkr vilket är en rättning av omfördelningen av evenemangsverksamheten som gjordes i budget 2022.

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2023 fastställs till 118 056 tkr. Jämfört med budget 2022 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 1 138 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 160 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 386 tkr. Från kommunstyrelsen överförs 57 tkr vilket är en rättning av omfördelningen av evenemangsverksamheten som gjordes i budget 2022. Nämndens budgetram utökas med 300 tkr för ytterligare hyreshöjningar i det ombyggda biblioteket i Vänersborg.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2023 fastställs till 9 851 tkr. Jämfört med budget 2022 har följande justeringar gjorts: Inflationsuppräknigen minskar ramen med 45 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 78 tkr.

Revisionens budgetram 2023 fastställs till 1 531 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 19 tkr. Kommunfullmäktiges presidium har att bereda och inkomma med eventuella förslag till budgetberedningen avseende revisionens budgetram, senast den 21 april 2022.

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2023 fastställs till 81 914 tkr. Jämfört med budget 2022 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 290 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 24 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 455 tkr. Gatuenheten tillförs 200 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen.

Socialnämndens budgetram 2023 fastställs till 1 051 761 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 4 294 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 5 727 tkr. Nämndens tillfälliga anslag om 16 000 tkr under 2022, för ökade kostnader för försörjningsstöd, tas bort. Ramen utökas med 2 584 tkr för utökade verksamheter som följer av statens tillskott i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen.

Valnämndens budgetram 2023 fastställs till 698 tkr. Nämndens tillfälliga anslag om 1 000 tkr till valåret 2022 tas bort. Inflationskompensationen ökar ramen med 30 tkr.

Överförmyndarnämndens budgetram 2023 fastställs till 5 477 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 10 tkr. Sänkt personalomkostnadspålägg minskar ramen med 32 tkr.

Av Bilaga 1 framgår hur nämndernas nettobudgetramar förändras.

Sammanfattning av nämndernas budgetramar 2023:

(inklusive justeringar enligt ovan)

Nettoanslag, tkr	Budget 2023	Andel %	MRP 2022	Andel %
Barn- och utbildningsnämnden	885 342	34%	870 907	34%
Byggnadsnämnden	17 149	1%	18 069	1%
Kommunfullmäktige	2 487	0%	2 473	0%
Kommunstyrelsen	429 295	16%	424 147	16%
Kultur- och fritidsnämnden	118 056	5%	116 787	5%
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	9 851	0%	9 974	0%
Revisionen	1 531	0%	1 512	0%
Samhällsbyggnadsnämnden	81 914	3%	81 855	3%
Socialnämnden	1 051 761	41%	1 066 611	41%
Valnämnden	698	0%	1 668	0%
Överförmyndarnämnden	5 477	0%	5 499	0%
Totalt, nämnderna	2 603 562	100%	2 599 502	100%

* MRP 2022 inkluderar kompensation för lönerrevision 2021

I tabellen ovan jämförs budget 2023 per nämnd med den budget som fastställdes i mål- och resursplan 2022-2024 per nämnd.

Samtliga nämnder ansvarar för driftkostnader/kapitalkostnader som följer av nämndens investeringar. Några opåverkbara kostnader finns inte. I de fall kommunstyrelsen av näringspolitiska skäl beslutar om investeringar som får konsekvenser för driftkostnaderna för samhällsbyggnadsnämnden, har kommunstyrelsen ett medansvar för att budgettäckning sker.

Anslagsbindningsnivåerna enligt mål- och resursplan 2022 gäller även för 2023. Dock vill kommunstyrelsen även i fortsättningen ha möjlighet att följa vad förskola, grundskola och särskola kostar. Det samma gäller kultur- och fritidsnämnden där kommunstyrelsen vill följa nämnd och administration, kultur och bibliotek, fritid samt musik. Det innebär att dessa verksamheter ska särredovisas i mål- och resursplan, årsredovisning samt delårsrapporter. I övrigt ges nämnderna delegation att om nödvändigt under löpande år flytta budget mellan anslagsbindningsnivåerna i driftbudgeten.

Kostnader för *löneavtal 2022 och 2023* budgeteras centralt.

3.9 Investeringsbudget 2023-2025

Investeringsbudgeten omfattar tre år, och innehåller budget för innevarande år (2023) och en plan för de två kommande åren (2024-2025).

3.9.1 Investeringsramar

Nämndernas investeringsramar motsvaras av mål- och resursplan 2022-2024. För fastighetsinvesteringar beslutade kommunstyrelsen 2022-01-26 § 4) att överlämna lokalförsörjningsunderlaget 2023-2032 till samtliga nämnder att använda som underlag i arbetet med mål- och resursplan 2023-2025.

För planens första år, budget 2023, (i mål- och resursplan 2023-2025) är det endast i undantagsfall som nya objekt kan föreslås då kommunens investeringsbudget är omfattande och utrymmet för att finansiera nya investeringar (driftkostnaden) är den hyrande nämndens ansvar. Alternativet är att nämnden stryker eller flyttar fram planerade investeringar i tiden, till förmån för nya förslag.

Det finansiella investeringsmålet säger att årets investeringar (exkl. VA/renhållning) maximalt ska motsvara 10 % av skatter och generella statsbidrag. I ramen för budget 2023 motsvarar det 280 mnkr, varav fastighetsinvesteringarnas andel kan beräknas till maximalt 190 mnkr. Det har samhällsbyggnadsnämnden att förhålla sig till i sitt förslag om fastighetsinvesteringar.

3.9.2 Fastighetsinvesteringar

Nämnderna ska lämna förslag om fastighetsinvesteringar till samhällsbyggnadsnämnden som sen har i uppdrag att föreslå fastighetsinvesteringar till budgetberedningen. Det innebär att samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att ramen för fastighetsinvesteringar hålls och att det samlade förslaget inte överskrider kommunens finansiella mål om fastighetsinvesteringar. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar också för att förslagen är realistiskt kalkylerade i pengar och tid så långt det är möjligt.

Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska anges per objekt/projekt och *preciseras ytterligare i tiden*. Vilken månad under året beräknas investeringen påbörjas och vilken månad beräknas den avslutas. Totalkostnaden för respektive projekt ska också framgå. Det gäller för investeringsobjekt över 1,0 mnkr. Det gäller inte inventarier. En mall har tagits fram där ytterligare information ska framgå till budgetberedningen om fastighetsinvesteringarna. Detta gäller även för exploateringsbudgeten.

För fastighetsinvesteringar finns en av kommunstyrelsen fastslagen beslutsprocess, lokalanskaffningsprocessen, som ska följas vid nybyggnadsprojekt samt om- och tillbyggnadsprojekt som överstiger 25 prisbasbelopp (Riktlinjer för lokalförsörjning KS 2020-03-25 § 56). Vid precisering av när investeringen ska påbörjas måste hänsyn tas till att flera steg i lokalanskaffningsprocessen ska hinna genomföras innan projekteringen får påbörjas. Att investeringsmedel beviljas är en förutsättning för att kommunstyrelsen ska kunna fatta beslut om projektering och byggnation i egen regi.

3.9.3 Konsekvenser för driftbudgeten

Nämnderna ska beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram.

3.9.4 Tilläggsanslag i investeringsbudget 2022

Samhällsbyggnadsförvaltningen har lämnat förslag till samhällsbyggnadsnämnden om tilläggsanslag och omfördelning av befintlig budget i investeringsbudget 2022 med 134 mnkr. Det avser pågående projekt som inte hann slutföras under 2021. Mål- och resursplan 2022 innehåller investerings- och exploateringsbudget om 513 mnkr. Sammanslaget med förslaget om tilläggsbudget skulle investeringsbudget 2022 uppgå till 647 mnkr. Då det är en orimligt hög budget kan det bli nödvändigt att flytta fram projekt i budget 2022 till kommande år. Besluten kan komma att påverka budgetprocessen kring investeringarna.

3.10 Direktiv

3.10.1 Budgetförslag inom ram

Nämnderna ska fatta beslut om och presentera sina budgetförslag inom ram med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa. I anslutning till arbetet med mål- och resursplan kommer budgetberedningen att följa upp nämndernas ramanpassningsarbete i dialog med nämndernas presidier.

3.10.2 Bruttobudgetering

Nämnderna ska budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag ska budgeteras på både intäktssidan och kostnadssidan.

3.10.3 Investeringar

Kommunstyrelsens budgetberedning konstaterar att det ekonomiska utrymmet för att finansiera driftkostnadskonsekvenser av nämndernas nyinvesteringar är respektive nämnds ansvar. Nämnderna uppmanas därför att i anslutning till arbetet med mål- och resursplan ifrågasätta och om möjligt minska redan planerade investeringsnivåer. Samt visa stor återhållsamhet vad gäller att föra fram nya investeringsprojekt.

3.10.4 Specialdestinerade statsbidrag

Respektive nämnd har i uppgift att bevaka vilka eventuella specialdestinerade statsbidrag som finns att söka. Dessa ska budgeteras som intäkt och som kostnad.

3.10.5 Internprissättning

Prisjustering ska utgå från den löne- och priskompensation som fastställs i budgetförutsättningarna samt övriga generella förutsättningar avseende intern ränta samt personalomkostnadspålägg. I övrigt hänvisas till de av kommunstyrelsen beslutade riktlinjerna kring intern försäljning.

3.11 Resultatkalkyl 2023-2025

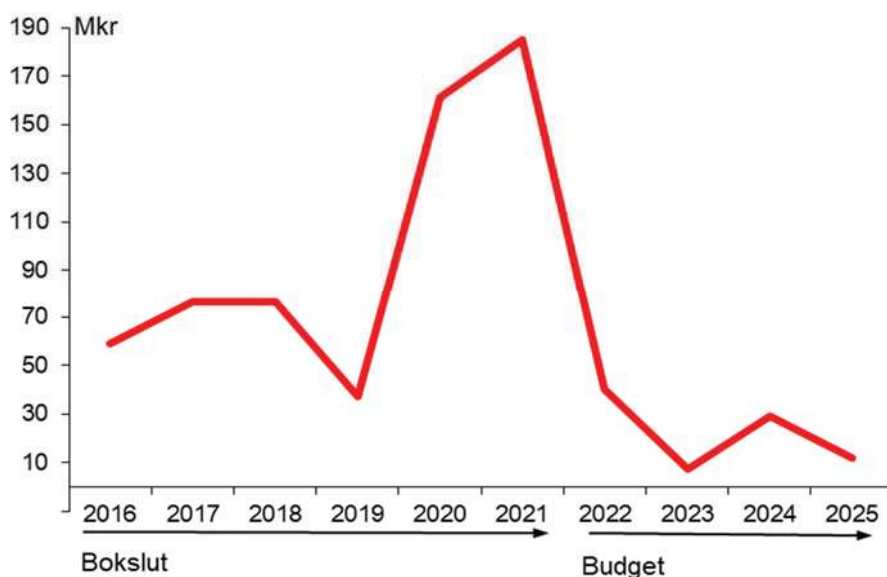
Av tabellen framgår en resultaträkning för 2021 års preliminära bokslut, 2022 års beslutade resultatbudget samt en resultatkalkyl för 2023-2025.

Tabell: Resultaträkningsplan 2021-2025

Resultatbudget, mnkr	Prel. Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 421	-2 561	-2 673	-2 731	-2 823
Avskrivningar	-109	-111	-114	-117	-119
Verksamhetens nettokostnader	-2 530	-2 672	-2 787	-2 847	-2 943
Skatteintäkter	1 910	1 950	2 012	2 080	2 158
Generella statsbidrag och utjämning	804	769	788	805	812
Verksamhetens resultat	184	47	14	38	27
Finansiella intäkter	6	6	6	6	6
S:a finansiella kostnader	-5	-13	-12	-15	-21
Resultat före extraordinära poster	185	40	7	29	12
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	185	40	7	29	12

Från och med budget 2019 ingår 23 mnkr i resultaten som avser komponentredovisningen.

Diagram: Resultatutveckling per år, 2016-2025 (förändring av eget kapital)

Resultatutvecklingen har under perioden 2016-2021 varit positiv med två väldigt höga toppar på +161 mnkr 2020 och + 185 mnkr 2021. Åren 2016 och 2017 var resultaten +59 mnkr respektive +76 mnkr för att 2018 sjunka rejält till endast +5 mnkr. 2019 återhämtade sig resultatet till +37 mnkr.

I bokslut 2021 visade kommunen ett rekordresultat om +185 mnkr. Nämnderna visade ett sammanlagt överskott om 67 mnkr där kommunstyrelsen stod för 24 mnkr, samhällsbyggnadsnämnden 24 mnkr, barn- och utbildningsnämnden 6 mnkr, socialnämnden 5 mnkr, byggnadsnämnden 3 mnkr och kultur- och fritidsnämnden för 2 mnkr. I budget 2022 är resultatet budgeterat till +40 mnkr.

2023 är resultatet budgeterat till +7 mnkr för att 2024 öka till +29 mnkr och sen minska till +12 mnkr år 2025.

4. ÖVRIGA ANVISNINGAR

4.1 Driftbudget

Liksom föregående år svarar respektive nämnd själv för att ta fram den information som behövs för ett fungerande budgetarbete. Som stöd för arbetet finns budgetrutiner i ekonomisystemet Raindance.

Den detaljbudget som bildar underlag för nämndens budgetförslag inför 2023 registreras *direkt i ekonomisystemet på verifikationstyp BUDGKF*. Lägsta nivå för inrapportering är **ansvar, konto, verksamhet och motpart**. Där det krävs uppföljning på enhetsnivå ska även objektskoden **enhet** användas. All budgetinrapportering sker i kronor. Ekonomikontoret kan komma att utfärda ytterligare anvisningar om detta. Interna poster ska stämmas av både inom respektive nämnd och mellan nämnder så att kostnader och intäkter visar netto noll.

Av inrapporterad budget på kontonivå (med motpart) ska följande framgå:

Intäkter: statsbidrag, taxor och övriga intäkter.

Kostnader: lönekostnad, personalomkostnad, avskrivning, internränta, material, hyreskostnad och övriga omkostnader

2022-10-31 ska detaljbudgeten vara inrapporterad i ekonomisystemet Raindance utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan 2023-2025.

4.1.1 Budgetförslag inom ram

Nämnderna ska presentera sina budgetförslag inom ram. Personalkostnader ingår i ramarna med 2021 års budgetnivå. Tilläggsanslag för ökade lönekostnader enligt avtal för 2022 och 2023 budgeteras tills vidare centralt och kommer att fördelas ut till respektive nämnd utifrån förhandlingsutrymme. Eventuell ökning utöver centralt avsatta medel får finansieras inom nämndernas budgetramar med eventuell lägre bemanning som följd. Personalomkostnader budgeteras med 39,25 % av lönekostnaden, vilket baseras på SKR:s cirkulär avseende kommunalt anställda.

4.1.2 Intern ränta

Internräntan är oförändrad 1,0 % i ramsättningen.

4.1.3 Budgetramar

Budgetramar per nämnd baserar sig på 2022 års beslutade budget kompletterat med effekter av 2021 års löneavtal samt beslutade övriga justeringar t.o.m. januari 2022. Budgetramar framgår av bilaga 1.

4.2 Inlämning av mål- och resursplan

Senast den 21 april ska respektive nämnd lämna in sin mål- och resursplan. Materialet lämnas via nätet i de mallar som ekonomistaben anvisar. Justerade MBL-protokoll och nämndsprotokoll lämnas till ekonomistaben.

Mål- och resursplanen ska vara skriven i Word med typsnitt Arial 10p utan understrykningar. Se vidare *Skrivregler för ekonomisk redovisning* som finns på intranätet, ekonomi/anvisningar.

Utformningen av mål- och resursplan 2023-2025 ska utformas enligt följande rubriker:

1. Verksamhetsbeskrivning

En väldigt kort (2-3 rader) och inledande beskrivning om nämndens verksamheter. Här anges även de volymmått som kan belysa verksamhetens utveckling mellan åren. Tänk på att utförliga verksamhetsbeskrivningar ska göras i verksamhetsplanen som respektive nämnd har i uppdrag att göra inför varje år.

2. Förväntade resultat

Nämnderna ska presentera sina förväntade resultat, utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål.

3. Ekonomiska resurser

I planen anges en *resultaträkning* med budget 2023, budget 2022 och bokslut 2021. Dessutom anges en *anslagsbindningsrapport* med budget 2022, intäkter, kostnader och netto per anslagsbindningsnivå. De ekonomiska resurserna bruttoredovisas i resurstabläer med följande layout:

RESULTATRÄKNING Mnr

Mnr	Budget 2023	Budget 2022	Bokslut 2021
Statsbidrag			
Övriga intäkter			
Summa intäkter			
Personalkostnader			
Omkostnader			
Ränta			
Avskrivning			
Summa kostnader			
Nettokostnader			

BUDGET PER ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ MNKR

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ	Intäkt	Kostnad	Netto
Mnr	2023	2023	2023
Anslagsbindningsnivå 1			
Anslagsbindningsnivå 2			
Summa			

BUDGET PER ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ TKR

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ	Netto
Tkr	2023
Anslagsbindningsnivå 1	
Anslagsbindningsnivå 2	
Summa	

För balansräkningsenheter redovisas de ekonomiska resurserna i en resultaträkning och balansräkning.

Verksamhetsförändringar/ramanpassning – särskild skrivelse

Nämnderna ska utförligt beskriva åtgärder till ramanpassning och konsekvenser av dessa åtgärder. Det görs i en särskild skrivelse. Även övriga förändringar i verksamhetens omfattning och inriktning som bedöms vara av betydelse ska anges. Denna text ingår **inte** i dokumentet mål- och resursplan, den skrivs i en bilaga som kommer att bifogas till budgetberedningen.

Nya/förändrade taxor – särskilda beslut

Nämnderna föreslår eventuellt nya eller förändrade taxor i anslutning till budgetarbetet. Obs! Det ska ske i särskilt ärende som går upp parallellt med förslaget till mål- och resursplan. Kommunfullmäktige hanterar taxeförslagen/ärendena parallellt med beslutet om mål- och resursplan.

4.3 Investerings- och exploateringsplan

Varje nämnd ska i mål- och resursplan *Del III*, per huvudverksamhet, ange planerad investeringsnivå för åren 2023-2025. Redovisningen ska ske brutto och anges i 2022 års prisnivå. Respektive projekt kommenteras kortfattat. Ökade kapitalkostnader för nyinvesteringar får bäras inom respektive nämnds ramar.

För att förenkla och tydliggöra arbetet med investeringsbudgeten ska dessutom planerade investeringar anges per anslagsbindningsnivå i *Del II* i resurstableåer med följande layout:

INVESTERINGSBUDGET PER ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ MNKR

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ Mnr	2023	2023	2023
Anslagsbindningsnivå 1			
Anslagsbindningsnivå 2			
Summa			

I *Del II* ska beskrivas vilka konsekvenser som investeringar får för driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram. Nämnder som hyr fastigheter ska beskriva hur eventuellt ökade hyreskostnader, som följer av fastighetsinvesteringar, påverkar nämndens driftbudget och hur den ökade hyran ryms inom befintlig budgetram. Samhällsbyggnadsnämnden begär budget för fastighetsinvesteringar. Där ska framgå ytterligare information såsom projekttid, totalt anslag, utgift t.o.m. 2022 och investeringsbudget för 2023-2025. Dessutom ska varje projekt kommenteras ytterligare i text, t.ex. om investeringen avser nybyggnad eller renovering, vart fastigheten är belägen, hur många användare den avser (elever, barn etc) om investeringen påverkar andra fastigheter osv. En särskild mall finns för detta ändamål.

Kommunen har en upphandlad leasingram för att finansiera vissa typer av investeringar. Denna avser inköp av personbilar och persondatorer där det av skatteskal eller hanteringskal är en lämplig finansieringsform. Arbetsfordon, maskiner och andra inventarier ska finansieras inom ramen för kommunens investeringsplan och ska planeras i anslutning till budgetarbetet.

Inlämning av investerings- och exploateringsplan görs tillsammans med mål- och resursplan den 21 april 2022.

4.4 Samverkan i samband med budgetarbetet

Förvaltningarna ska samverka kring de förslag som lämnas till sina respektive nämnder. Protokoll ska bifogas förslaget till mål- och resursplan.

5. Tidsplan för det fortsatta budgetarbetet – Mål- och resursplan 2023-2025 (MRP)

Datum	Tid	Forum	Aktivitet
Budgetberedning Mål- och resursplan			
29-mar			inlämning av förslag till förväntade resultat fr nämnderna (efter deras dialog i resp nämnd)
04-apr	em	extra KSAU	nämndernas förväntade resultat
21-apr			Nämnderna lämnar sina budgetförslag, förslagen ska vara beslutade i nämnderna. Kommunfullmäktiges presidie lämnar förslag om revisionens budget.
26-apr	kl 08.30-12.00	Budgetberedningen/KSAU och gruppleddare för L, Mbp, MP, SD och V.	Budgetberedningen inleds, förberedelse inför de enskilda presidieöverläggningarna
28-apr	kl 08.30-17.00	ENSKILDA PRESIDIEÖVERLÄGGNINGAR: Budgetberedningen/KSAU och gruppleddare för L, Mbp, MP, SD och V möte med:	Budget 2023
	kl 08.30-10.30	Socialnämnden	Budget 2023
	kl 10.30-12.00	Barn- och utbildningsnämnden	Budget 2023
	kl 13.00-13.30	Överförmyndarnämnden	Budget 2023
	kl 13.30-17.00	Samhällsbyggnadsnämnden	Budget 2023, inkl fastighetsinvesteringar
29-apr	kl 08.30-09.30	Kultur- och fritidsnämnden	Budget 2023
	kl 10.00-10.30	Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Budget 2023
	kl 10.30-11.00	Byggnadsnämnden	Budget 2023
30-apr	--- 12-maj	Partierna arbetar med MRP	MRP-förslag mejlas senast 12 maj till ewa.lundqvist@vanersborg.se
04-maj	kl 08.30-12.00	Budgetberedningen/KSAU och gruppleddare för L, Mbp, MP, SD och V.	Nya ekonomiska förutsättningar
13-maj	kl 08.30-12.00	Budgetberedningen/KSAU och	Handling klar, budget 2023
18-maj	kl 08.30-10.30	Samverkan	Budget 2023
24-maj	kl 13.30-15.00	Samverkan	Budget 2023
08-jun		KS	Budget 2023
22-jun		KF	Budget 2023
Augusti-december			Nämndernas arbete med verksamhetsplaner och detaljbudgetar: Enligt kommunens regler för mål- och resultatstyrning ska verksamhetsplanerna fastställas av respektive nämnd senast i december 2022. Detaljbudgeten ska vara inregistrerad i ekonomisystemet, rainedance, senast sista oktober 2022.

Datum	Tid	Forum	Aktivitet
Budgetberedning hösten 2022			
12-okt		KS	Budget 2023, skattesats
24-okt		Ordinarie KSAU	Budget 2023
09-nov		KS	Budget 2023
23-nov		KF	Beslut om skattesats och Mål- och resursplan 2023-2025 av nyvalt kommunfullmäktige

- Bilagor:**
1. Budgetramar per nämnd
  2. Anslagsbindningsnivåer
  3. Riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Mål- och resursplan 2022-2025

	<u>internränta</u>	<u>po</u>	<u>Inflationsuppräkning</u>
2022	1,00%	1,4015	Intäkter 2023: 1,9%
2023	1,00%	1,3925	Omkostn 2023: 1,9%

Budgetramar per nämnd

							Samtliga belopp i Tkr	
Nämnder	Intäkter	Personal	Omkostnad	Intern ränta	Avskrivning	S:a kostnad	Nettoram	
<u>Barn- & utbildningsnämnden</u>								
S:a budgetram 2022	-119 992	608 921	377 682	270	4 025	990 898	870 907	
Sänkt po		-3 910				-3 910	-3 909	
Sänkt po köpta tjänster sbn			-329			-329	-329	
Inflationskompensation	-2 131		7 176	5	76	7 258	5 127	
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			544			544	544	
Tillskott från statsbidragspåsen			2 584			2 584	2 584	
Fler elever i grundsärskolan fr 2022, omfördelas fr KS			2 000			2 000	2 000	
Elever i behov av särskilt stöd i skolan, omfördelas fr ks ff-anlag			3 000			3 000	3 000	
Helårseffekt Öxnereds skola i budget 2022 fick nämnden 6,9 mnkr			6 900			6 900	6 900	
Omfördelning till ks för fackliga kostnader			-1 483			-1 483	-1 483	
S:a budgetram 2023	-122 123	605 011	398 075	275	4 101	1 007 462	885 342	
<u>Byggnadsnämnden</u>								
S:a budgetram 2022	-14 306	25 891	6 016	21	447	32 375	18 069	
Sänkt po		-166				-166	-166	
Inflationskompensation	-272		114	0	8	123	-149	
Omfördelning av tjänst till KS för översiktsplanering mm.			-605			-605	-605	
S:a budgetram 2023	-14 578	25 725	5 525	21	455	31 727	17 149	
<u>Kommunfullmäktige</u>								
S:a budgetram 2022	0	1 736	737			2 473	2 473	
Inflationskompensation	0		14			14	14	
S:a budgetram 2023	0	1 736	751	0	0	2 487	2 487	
<u>Kommunstyrelsen</u>								
S:a budgetram 2022	-65 631	77 109	409 715	149	2 805	489 778	424 147	
Sänkt po		-495				-495	-495	
Sänkt po köpta tjänster sbn			-3			-3	-3	
Inflationskompensation	-1 149		7 785	3	53	7 841	6 692	
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			72			72	72	
Fler barn i grundsärskolan fr ks ff-anlag 2022 omfördelas till bun fr 2023 fr ks ff-anlag			-2 000			-2 000	-2 000	
Elever i behov av särskilt stöd i skolan omfördelas till bun fr 2023 fr ks ff-anlag			-3 000			-3 000	-3 000	
Ettårs-anlag 2022, minska sjukfrånvaron			-500			-500	-500	
Tillskott från statsbidragspåsen			1 352			1 352	1 352	
Ettårs-anlag till Valnämnden valåret 2022 återförs till KS ff-anlag.			1 000			1 000	1 000	
Omfördelning fr BUN för fackliga kostnader			1 483			1 483	1 483	
Omfördelning av tjänst från BN för översiktsplanering mm.			605			605	605	
Rättn omfördeln till KFN evenemang			-57			-57	-57	
S:a budgetram 2023	-66 780	76 614	416 451	152	2 858	496 075	429 295	
<u>Kultur- och fritidsnämnden</u>								
S:a budgetram 2022	-19 543	56 866	77 552	111	1 801	136 330	116 787	
Sänkt po		-365				-365	-365	
Sänkt po köpta tjänster sbn			-21			-21	-21	
Inflationskompensation	-371		1 473	2	34	1 509	1 138	
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			160			160	160	
Rättn omfördeln från KS evenemang			57			57	57	
Ytterligare hyreshöjning ombyggn bibliotek i Vbg			300			300	300	
S:a budgetram 2023	-19 914	56 501	79 521	113	1 835	137 970	118 056	

Nämnder	Intäkter	Personal	Omkostnad	Intern ränta	Avskrivning	S:a kostnad	Nettoram
Miljö- och hälsoskyddsnämnden							
S:a budgetram 2022	-4 835	12 218	2 485		106	14 809	9 974
Sänkt po		-78				-78	-78
Inflationskompensation	-92		47			47	-45
S:a budgetram 2023	-4 927	12 140	2 532	0	106	14 778	9 851
Revisionen							
S:a budgetram 2022	0	503	1 009	0	0	1 512	1 512
Inflationskompensation	0		19	0	0	19	19
S:a budgetram 2023	0	503	1 028	0	0	1 531	1 531
Samhällsbyggnadsnämnden							
S:a budgetram 2022	-541 276	187 412	316 518	20 578	98 623	623 131	81 855
Sänkt po	774	-1 204				-1 204	-429
Po köpta tjänster sbn			-26			-26	-26
Inflationskompensation	-7 988		6 014	391	1 874	8 279	290
Täckning kapitalkostn 23 mkr komponentredo har fördelats till hyrande nämnder	-800		1 000			1 000	200
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			24			24	24
S:a budgetram 2023	-549 290	186 208	328 530	20 969	95 497	631 204	81 914
Socialnämnden							
S:a budgetram 2022	-269 998	863 612	468 658	185	4 154	1 336 609	1 066 611
Sänkt po		-5 546				-5 546	-5 546
Po köpta tjänster sbn			-182			-182	-182
Inflationskompensation	-4 693		8 905	4	79	8 987	4 294
Ettårs-anslag 2022 till försörjningsstöd			-16 000			-16 000	-16 000
Tillskott från statsbidragspåsen			2 584			2 584	2 584
S:a budgetram 2023	-274 691	858 066	463 965	189	4 233	1 326 453	1 051 761
Valnämnden							
S:a budgetram 2022	0	84	1 584	0	0	1 668	1 668
Inflationskompensation	0		30			30	30
Ettårs-anslag till Valnämnden valåret 2022 återförs till KS ff-anslag.			-1 000			-1 000	-1 000
S:a budgetram 2023	0	84	614	0	0	698	698
Överförmyndarnämnden							
S:a budgetram 2022	0	4 978	516		5	5 499	5 499
Sänkt po		-32				-32	-32
Inflationskompensation	0		10	0	0	10	10
S:a budgetram 2023	0	4 946	526	0	5	5 477	5 477
Totalt nämnderna 2023	-1 052 303	1 827 533	1 697 518	21 719	109 091	3 655 862	2 603 562

ANSLAGSBINDNINGSNIVÅER

BYGGNADSNÄMNDEN

KOMMUNFULLMÄKTIGE

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

REVISIONEN

VALNÄMNDEN

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

- Nämnd och administration
- Barnomsorg/grundskola/grundsärskola
varav barnomsorg
varav grundskola/grundsärskola

KOMMUNSTYRELSEN

- Styrelse
- Kommunledning
- Räddningstjänst/säkerhet
- Gymnasieverksamhet
- Vuxenutbildning

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

- varav nämnd, kultur och bibliotek,*
- varav arena och fritid*
- varav musik och ungdom*

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

- Nämnd och administration/
gator och vägar/park/tekniska
- Fastighetsenhet
- Kost-/serviceenheter
- Renhållningsverk
- VA-verk

SOCIALNÄMNDEN

- Nämnd och administration
- Äldreomsorg
- Individ- och familjeomsorg
- Personligt stöd och omsorg
- Arbete, sysselsättning och integration

RIKTLINJER FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Mål- och resursplan 2022-2024

Fastställda av kommunfullmäktige 2021-06-16 i sitt beslut om Mål- och resursplan 2022-2024

Genom riktlinjer anger kommunfullmäktige den övergripande och mer långsiktiga styrningen av god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun.

Verksamheternas uppdrag

- Verksamheter och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
- Varje nämnd ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån kommunfullmäktiges reglemente och kommunstyrelsens riktlinjer
- Nämnderna ska främja och följa upp att en fortlöpande kvalitetsutveckling sker inom verksamheten
- Nämnderna ska eftersträva och följa upp att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt

Verksamheternas tillgångar och skulder

- Kommunens anläggningar och fastigheter ska ha ett planerat och fullgott underhåll
- Kommunen ska ha ett fullgott och genomtänkt försäkringsskydd, samt ha klara regler för hur risker ska hanteras. Kommunen ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning

Verksamheternas ekonomiska ansvar

- Kommunfullmäktiges budgetbeslut är överordnat och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet (vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras)
- Nämnderna ansvarar för att verksamhetens innehåll och omfattning är anpassad till beslutad budgetnivå
- Vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelser är nämnder och enheter skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att styra verksamheten, så att de ekonomiska ramarna hålls
- Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att de förslag och planer som föreläggs kommunfullmäktige främjar en god ekonomisk hushållning och är förenliga med de finansiella mål som fastlagts

Riktlinjer för resultatjämningsreserv – Beslutad av kommunfullmäktige § 73 2013-06-12

Avsättning till resultatutjämningsreserv

Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen, d.v.s. med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk, utjämning, eller två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Resultatutjämningsreservens storlek maximeras till 50 Mkr.

Disposition av resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med budget/bokslut för att täcka underskott som uppstått på grund av lågkonjunktur.

Arbetsgång avseende årlig hantering av resultatutjämningsreserv

Kommunstyrelsen lämnar förslag antingen till kommunfullmäktige i årsredovisningen eller i budgetanvisningarna avseende avsättning och eventuell disposition av resultatutjämningsreserv.

Ovanstående riktlinjer tillämpas fr.o.m. årsredovisning 2013.